

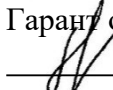
**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної культури, біології та основ здоров'я**

**ПРОГРАМА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА (ПЕДАГОГІЧНА)**

освітній ступінь	бакалавр
галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
спеціальність	014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
освітня програма	Середня освіта: біологія та здоров'я людини

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

 Грамати́к Н.В.

(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою фізичної культури, біології
та основ здоров'я

протокол №1 від «31» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри Баштовенко О.А.

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти
педагогічного факультету

 Сич Ю.І.

(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми:

Грамати́к Н.В., кандидат педагогічних наук,
доцент, кафедри фізичної культури біології та основ
здоров'я

Рецензенти програми:

Федорова О.В., кандидат фізико-математичних наук,
доцент, завідувач кафедри технологічної і професійної
освіти та загальнотехнічних дисциплін ІДГУ

Анфімова Л.А., вчитель біології КЗ «Український ліцей з
поглибленим вивченням іноземних мов імені Т.Г.
Шевченка» Ізмаїльської міської ради Одеської області

Грамати́к Н.В., 2021

© ІДГУ, 2021

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета навчальної (педагогічної) практики спрямована на апробацію професійних компетентностей здобувачів вищої освіти щодо моделювання освітньо-виховного процесу з біології (на інтегровано-предметній основі) у 6-8 класах закладу загальної середньої освіти; застосування сучасного методичного інструментарію у роботі зі школярами; аналіз результативності використання форм освітньої-виховної діяльності; розвиток внутрішньої установки на педагогічну професію (розвитку педагогічної позиції).

Завданнями навчальної (педагогічної) практики є:

- поглиблення і розширення теоретичних знань студентів із спеціальних і психолого-педагогічних дисциплін, застосування знань у вирішенні конкретних педагогічних завдань;
- оволодіння уміннями та навичками планування, організації та аналізу освітньо-виховної, методичної та дослідницької роботи з біології з учнями основної школи;
- організація науково-дослідної (гурткової) роботи в системі предметно-педагогічної діяльності вчителя;
- здобуття початкового досвіду викладацької роботи, формування морально-етичних якостей вчителя, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті;
- розвивати вміння працювати з педагогічною та методичною літературою, підручниками, навчальними посібниками, дидактичними матеріалами, Інтернет-ресурсами тощо;
- ознайомлення з внутрішньою системою забезпечення якості освіти в закладах загальної середньої освіти;
- формування умінь професійного і педагогічного спілкування з учасниками освітньо-виховного процесу.

Згідно вимог програми навчальної (педагогічної) практики здобувач вищої освіти повинен **знати:**

- структуру і зміст навчального плану та навчальних програм з біології основної школи;
- структуру і зміст планування вчителем біології освітньо-виховної роботи з учнями основної (базової) коли;
- сучасні методи та технології навчання біології;
- різновиди домашніх завдань та ступінь самостійності учнів при їх виконанні;
- структуру і зміст різних типів уроків біології, методика їх підготовки та проведення;
- реформаційні трансформації природничої освіти згідно концепції Нової української школи.

За результатами проходження навчальної (педагогічної) практики здобувач вищої освіти повинен **вміти:**

- використовувати сучасні методи збору, аналізу та обробки інформації;
- цілеспрямовано спостерігати за предметною діяльністю вчителя;
- використовувати на практиці набуті професійно-орієнтовані знання, розуміти предметну область педагогічної діяльності;
- обирати найбільш ефективні форми, методи та прийоми проведення уроків біології з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів основної (базової) коли;
- готувати дидактичне обладнання до уроків;
- здійснювати самоаналіз та самооцінку результатів власної діяльності;
- реалізовувати основні принципи особистісно-орієнтованої моделі освіти;
- продукувати нові ідеї, системно мислити, проявляти креативність, гнучкість, уміння управляти часом.

2. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 1.	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ПРН 14.	Знати нормативно-правове забезпечення освітньо-виховного процесу вивчення біології в закладі загальної середньої освіти.
ЗК 2.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство.	ПРН 2.	Вміти інтегрувати аксіологічний аспект гуманітарних наук у площину професійної діяльності для розв'язання актуальних проблем світоглядно-мотиваційного виміру сучасної освіти.
ЗК 3.	Здатність учитися та оволодівати сучасними знаннями, критично оцінювати соціальні події і явища, прогнозування освітнього процесу.	ПРН 3.	Володіти науково-педагогічним стилем мислення і корпоративною культурою, критично використовувати світоглядні теорії із дотриманням принципів доброчесності та визнанням авторських прав при розв'язанні соціально-педагогічних і фахових завдань.
ЗК 4.	Здатність до партнерської взаємодії у професійній діяльності із дотриманням морально-етичних і правових норм, принципів академічної доброчесності.	ПРН 4.	Знати етичні норми педагогічної діяльності, принципи толерантності, діалогу й співробітництва, цінувати й поважати різноманіття та мультикультурність світу.
ЗК 5.	Здатність застосовувати інтегровані науково-природничі знання у життєвих і професійних ситуаціях, творчого впровадження набутого досвіду для збереження власного здоров'я та здоров'язбереження соціуму.	ПРН 5.	Розуміти трансдисциплінарність сучасного наукового знання; вміти використовувати зв'язки суміжних галузей для формування цілісної природничо-наукової картини світу.
ЗК 6.	Здатність використовувати новітні інформаційні та комунікаційні технології у вирішенні професійних та життєвих завдань.	ПРН 6.	Застосовувати знання з сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для вирішення професійних, освітніх і наукових завдань.
ЗК 7.	Здатність комунікувати державною мовою як усно, так і письмово.	ПРН 7.	Виявляти знання державної та іноземної мови за професійним спрямуванням.
ЗК 9.	Здатність працювати в команді та автономно, ефективно комунікувати у полікультурному та трансграничному просторі.	ПРН 8.	Вміти діяти автономно та брати відповідальність за результат, працювати в команді, керуючись національними та світовими цінностями.
ЗК 10	Здатність ініціювати педагогічні новації, планувати та управляти часом.	ПРН 9.	Виявляти здатність до оригінальності та інноваційності в проєктуванні траєкторії особистісного та професійного розвитку.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності			
ФК 1.	Знання і розуміння предметної області, усвідомлення сутності професійної діяльності.	ПРН 16.	Здатний вчитися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту під час навчання кваліфікацію.
ФК 2.	Здатність володіти понятійно-термінологічним апаратом, що використовується в біології та на межі предметних галузей, оперувати законами, концепціями, вченнями і теоріями біології, критично аналізувати досягнення біологічних наук, виявляти їх роль у забезпеченні сталого регіонального розвитку та людства, дотримуватися принципів науковості та інтеграції при трансляції біологічних та здоров'яцентрованих знань у площину предметної діяльності.	ПРН 10. ПРН 11.	Знати основні історичні етапи предметної області та хронологію виникнення основних біологічних понять і теорій, розуміти їх роль у формуванні природничо-наукової картини світу та підтриманні сталості розвитку суспільства. Знати біологічну термінологію, загальну структуру біологічної науки на основі взаємозв'язку основних її галузей для пояснення будови й функціональних особливостей організмів на різних рівнях організації живого, їхню взаємодію, взаємозв'язки, походження, класифікацію, значення, використання та поширення.
ФК 3.	Здатність до комплексного планування та проєктування загальної моделі освітнього процесу з біології відповідно до методів, засобів й форм навчання з урахуванням специфіки змісту навчального матеріалу, індивідуальних, вікових особливостей учнів класу та своєрідності школярів з особливими освітніми потребами.	ПРН 13. ПРН 12.	Знати закономірності психічного розвитку особистості на різних етапах онтогенезу, вікові та індивідуальні особливості учнів відповідно до вимог особистісно-орієнтованого навчання. Знати психолого-дидактичні основи організації освітнього процесу з біології, мати структуровані знання про місце гуманітаристики в системі наук, її предметних і методологічних зв'язках, володіти педагогічною термінологією, впроваджувати інноваційні вітчизняні і зарубіжні освітні практики у площину професійної діяльності, успішно взаємодіяти з учасниками освітньо-виховного процесу.
ФК 4.	Здатність оптимального поєднання традиційних і інноваційних педагогічних технологій у фаховій	ПРН 15.	Вміти проєктувати зміст шкільного предмету «Біологія» відповідно до принципів і закономірностей навчання,

	діяльності, у тому числі й інформаційно-комунікаційні та програмові засоби навчання.		використовуючи продуктивні методи, прийоми, форми та засоби навчання з урахуванням суспільних запитів і державних вимог, застосовувати інноваційні вітчизняні і зарубіжні освітні практики у професійній діяльності.
ФК 5.	Здатність забезпечувати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з біології, здійснювати діагностику, прогнозування ефективності та корекції освітнього процесу; виявляти саморефлексію педагогічної діяльності, проєктувати власну траєкторію професійного розвитку, впроваджувати творчі ідеї вітчизняного та зарубіжного педагогічного досвіду у площину предметної діяльності.	ПРН 17.	Здійснювати моніторинг успішності освітньо-виховного процесу, враховувати критеріальну основу оцінювання навчальних досягнень, відстежувати динаміку розвитку обдарованих та здібних учнів, а також дітей, які мають особливі освітні потреби.
ФК 8.	Здатність пояснювати на молекулярному, біохімічному та фізіологічному рівні механізми біологічних процесів з урахуванням еволюційної ієрархії клітин, тканин, органів та організму в цілому, характеризувати механізми підтримання гомеостазу організмів і систем усіх рівнів організації.	ПРН 20. ПРН 22.	Знати структурно-функціональну організацію живих систем різних рівнів організації живої природи, основні етапи ембріогенезу, фізіологічні механізми підтримання гомеостазу, класифікацію і районування угруповань організмів. Знати будову та функції організму людини, основополагаючі закони й положення теорії здоров'я та здорового способу життя, профілактично-оздоровчі засади функціонування організму людини, його природні захисні механізми у взаємодії з навколишнім середовищем.
ФК 9.	Здатність розуміти й уміти застосовувати базові знання природничих наук для пояснення будови, хімічних процесів, функції, життєдіяльності, розмноження, класифікації, походження, практичного використання живих організмів і систем усіх рівнів організації, а також враховувати закономірності поширення живих організмів та їх угруповань в просторі та часі.		
ФК 16.	Вміти використовувати основні теорії навчання і виховання на уроках і позакласній роботі, формувати в учнів позитивну мотивацію здоров'язміцнення, визначати місце і функції позашкільної освіти та векторів її зв'язку із шкільним освітньо-виховним процесом.	ПРН 29.	Знати ключові категорії планування та організації позаурочної, позакласної та позашкільної діяльності, спрямованої на формування морально-етичних рис особистості, проведення пропедевтико-роз'яснювальної роботи серед учнівської молоді та в соціумі.
ФК 17.	Здатність розуміти й реалізовувати стратегію сталого розвитку людства у процесі професійної діяльності.	ПРН 30.	Знати теоретично-концептуальні та науково-прикладні засади сталого розвитку, розкривати сутність взаємозв'язків та залежностей між природним середовищем і людиною з позиції ноосферної педагогіки.

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Результати навчання			
	Знання	Уміння/навички	Комунікація	Відповідальність і автономія
ЗК 1.	ПРН 14			
ЗК 2.		ПРН 2		
ЗК 3.		ПРН 3		
ЗК 4.	ПРН 4			
ЗК 5.		ПРН 5		
ЗК 6.		ПРН 6		
ЗК 7.			ПРН 7	
ЗК 9.				ПРН 8
ЗК 10.				ПРН 9
ФК 1.				ПРН 16
ФК 2.	ПРН 10; ПРН 11			
ФК 3.	ПРН 13	ПРН 12		
ФК 4.		ПРН 15		
ФК 5.			ПРН 17	
ФК 8.	ПРН 20;			
ФК 9.	ПРН 22			
ФК 16.	ПРН 29			
ФК 17.	ПРН 30			

3. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

№ з/п	Назви видів діяльності	Кількість годин
1.	Аналітично-дослідна робота: Ознайомлення з педагогічним й учнівським колективами школи; аналіз умов вивчення біології в базовій школі. Аналіз навчальної документації, календарно-тематичних планів, підручників тощо. Спостереження за організацією освітнього процесу, відвідування уроків вчителя біології, проведення комплексного психолого-педагогічного аналізу відвіданих уроків з урахуванням психології, дидактики та методики навчання біології. Аналіз позаурочної та позакласної роботи вчителя, плану виховної роботи; складання плану позакласної роботи на основі виховного плану класного керівника та вчителя-предметника. Спостереження за учнями у навчальній діяльності, під час перерв з метою вивчення неформального спілкування. Ознайомлення з роботою учнівського самоврядування в класі, школі. Реалізація компетентнісного, інтеграційного та діяльнісного підходів на уроках біології.	50 год.
2.	Навчально-методична робота: Самостійне проведення фрагментів уроків біології, виховного заходу, класної години; підготовка наочності, дидактичного матеріалу до уроків біології, різнорівневих завдань, матеріалів з науково-методичної проблеми школи, вчителя-предметника.	50 год.
3.	Позаурочна й позакласна робота: Участь в організації позаурочної пізнавальної і розвивальної діяльності учнів. Організація тематичних перерв. Проведення індивідуальних і групових виховних бесід з учнями. Проведення позаурочної виховної роботи в класі, класних годин, бесід, квестів та інше. Надання допомоги в організації роботи органам учнівського самоврядування в класі та школі. Чергування по школі зі своїм класом.	50 год.
4.	Рефлексія та саморозвиток. Опрацювання науково-методичних джерел. Проходження курсів на платформах EdEra, Prometheus.	20 год.
5.	Оформлення звітної документації. Підготовка творчого звіту проходження навчальної (педагогічної) практики.	10 год.
Всього: 6 кредитів (ЄКТС)		180 год.

Алгоритм і зміст діяльності практикантів під час проходження навчальної (педагогічної) практики подано у Додатку 1.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

4.1. Термін проходження практики

Практичну підготовку здобувачі вищої освіти проходять на II курсі (4-й семестр).
Загальний обсяг навчальної (педагогічної) практики – 6 кредитів ЄКТС (180 годин).

4.2. Бази практики

Базами практичної підготовки здобувачів вищої освіти є заклади загальної середньої освіти міста, регіону, області відповідно до укладених договорів.

4.3. Обов'язки здобувачів вищої освіти

До початку навчальної практики здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- не пізніше ніж за чотири тижні до початку практики визначити разом з керівником практики від кафедри базу проходження практики;
- ознайомитися з програмою практичної підготовки спеціальності та дотримуватися методичних рекомендацій з її проходження;
- пройти інструктаж про порядок проходження практики, загальний інструктаж з охорони праці за підписом в журналі реєстрації інструктажів;
- написати заяву [1, додаток 3] про місце та термін проходження практики;
- взяти участь у настановній конференції з практики, отримати консультації щодо оформлення всіх необхідних документів з практики;
- роздрукувати всі необхідні документи з сайту Університету на сторінці практична підготовка (<http://idgu.edu.ua/practice>);

У період проходження навчальної практики здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- своєчасно прибути на базу практики і завершити виконання програми практики згідно з термінами, передбаченими графіком освітнього процесу;
- дотримуватися положень етичного кодексу вчителя;
- перебувати на місці проходження практики не менше 6 год. щоденно (якщо немає інших обставин, що вимагають подальшої присутності);

- виконувати всі правила внутрішнього розпорядку освітнього закладу, розпорядження адміністрації школи і керівників практик, стежити за дотриманням правил техніки безпеки та охорони праці; – виконати всі види робіт, які передбачені програмою навчальної (педагогічної) практики;
- нести відповідальність за виконання дорученої роботи;
- бути присутніми на всіх видах навчальної (педагогічної) практики згідно з розкладом, вести щоденник практики за встановленою формою;

Після закінчення терміну практики здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- своєчасно подати керівнику практики звітну документацію, що вимагається програмою практичної підготовки спеціальності.

Здобувачі вищої освіти мають право:

- з усіх питань, що виникають в процесі практики, звертатися до керівників практики від університету, адміністрації і керівників бази практики;
- вносити власні пропозиції щодо вдосконаленню освітньо-виховного процесу, організації практики;
- брати участь у конференціях і нарадах;
- користуватися матеріально-технічною базою освітньо-виховної установи (бібліотекою, спеціалізованими кабінетами, навчально-методичними посібниками, що знаходяться у них, технічними засобами з метою виконання завдань практики).

4.4. Обов'язки керівника практики

Керівник практики від закладу вищої освіти повинен:

- розподіляє та закріплює студентів за базами проходження практики;
- повідомляє студентів про систему звітності з практики;
- проводить інструктаж здобувачів вищої освіти з питань безпеки та охорони праці;
- спостерігає за практичною діяльністю студентів-практикантів, визначає їх рівень підготовки до професійної діяльності, диференційовано підходить до завдань, які повинен виконати студент-практикант;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінів її проведення (у тісному контакті з керівником практики від бази практики);
- відвідує залікові уроки, виховні заходи, аналізує й оцінює їх;
- надає методичну допомогу в оформленні документації та консультує студентів щодо виконання графіка практики, індивідуальних завдань та написання звіту практики;
- інформує завідувача кафедри про стан проходження практики;
- перевіряє й аналізує документацію, подану студентом після закінчення практики;
- бере участь у проведенні заліку з практики та оцінює роботу студента-практиканта.

4.5. Обов'язки керівника бази практики

- організовує практику у відповідності з програмою практики;
- надає у відповідності з програмою студентам місця практики, забезпечує найбільшу ефективність проходження;
- організовує проведення для студентів інструктажів з охорони праці та безпеки життєдіяльності;
- забезпечує виконання погоджених з навчальним планом графіків практичної підготовки;
- надає студентам-практикантам можливість користуватись наявною літературою, необхідною документацією;
- забезпечує і контролює дотримання студентами-практикантами правил внутрішнього розпорядку;
- створює необхідні умови для засвоєння практикантами нових технологій, сучасних методів організації освітнього процесу тощо;

- здійснює оцінку якості роботи практикантів, складає на них виробничі характеристики з відображенням у них виконання програми практики, якості професійних знань та умінь, ставлення студентів до роботи, виконання індивідуальних завдань, організаторських здібностей.

5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Додаткові 5 балів додаються студентам, котрі мають сертифікати онлайн-курсів на освітній платформі EdEra, Prometheus.
 - ✓ Онлайн-курси Prometheus (<https://courses.prometheus.org.ua>)
 - ✓ Онлайн-курси EdEra (<https://www.ed-era.com/>)
2. Вивчення нових технологій навчання біології та підготовка доповіді на захист практики.
3. Підготувати доповідь на тему Нова українська школа – простір здоров'я.
4. Інтегроване навчання: зміна сенсу освіти та виклик для вчителів.

6. ВИМОГИ ЩОДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

В триденний термін після закінчення практики здобувач вищої освіти зобов'язаний надати груповому методисту звітну документацію, до якої входить:

1. Характеристика на практиканта з бази практики. Відгук-характеристика має містити оцінку за проходження практики віз закладу, бути підписана класним керівником і директором школи та завірена печаткою закладу загальної середньої освіти.
2. Щоденник практиканта з відмітками про виконання завдань практики. Він має містити записи згідно індивідуального плану та виконаних завдань.
3. Звіт практиканта про проведену роботу, а саме:
 - 1) Індивідуальний план проходження практики.
 - 2) Психолого-педагогічна характеристика учня.
 - 3) Психолого-педагогічна характеристика класного колективу.
 - 4) Паспорт кабінету біології, аналіз відповідності до встановленим методичних вимог.
 - 5) Календарний план з біології на семестр.
 - 6) План виховної роботи класного керівника на семестр.
 - 7) Розгорнуті плани-конспекти відвіданих уроків біології та їх комплексний аналіз.
 - 8) Плани-конспекти проведених фрагментів пробних 4 уроків.
 - 9) План-конспект виховного заходу з біології.
 - 10) План-конспект виховного заходу з класом.
 - 11) Розгорнутий план проведення пізнавальної та індивідуальні бесіди з класом, учнем.
 - 12) Дидактичні ілюстративні матеріали до уроків біології.
 - 13) Роздавальний матеріал до етапів уроку, з урахуванням рівнів підготовленості учнів.
 - 14) Приклади творчих домашніх завдань.
 - 15) Матеріали для проведення тематичної перерви.
 - 16) Аналіз змісту чинних шкільних підручників з біології та використаних методичних прийомів у змістовому наповненні.
 - 17) Вимоги до сучасного уроку біології відповідно до провідних ідей НУШ.
 - 18) Анований список наукової і методичної літератури з проблем навчання біології учнів основної школи (10 джерел).
 - 19) Опис творчого досвіду вчителя щодо застосування педагогічних інноваційних технологій на уроках біології.
 - 20) Список позаурочних робіт, які застосовують на різних етапах освітньо-виховного процесу з біології в основній школі.
 - 21) Перелік ділової документації керівника шкільного природничого гуртка. Висновки щодо виховного та дидактичного аспектів діяльності, розвитку творчих здібностей та креативного мислення учнів.
 - 22) Анкети психолого-педагогічного дослідження. Порівняльний аналіз анкетування.

- 23) Аналіз співпраці вчителя біології та шкільного самоврядування: педагогічний супровід, проектування виховної роботи.
- 24) Сертифікат про проходження курсів на платформі EdEra, Prometheus.
- 25) Фотозвіт профорієнтаційної роботи з випускниками.

Звіт навчальної (педагогічної) практики друкується на одному боці аркушу паперу формату А4 (297мм x 210 мм), 14 шрифтом, з інтервалом 1,5. З лівої сторони повинно бути залишено поле – 25 мм, з правої – 15, зверху – 25 і знизу 20 мм. Обсяг звіту навчальної (педагогічної) практики – 5-10 сторінок (без врахування обсягу додатків). Для оформлення звіту з практики виділяються із загального терміну 2-3 дні наприкінці практики.

Додатки слід оформити окремим пакетом. На кожному додатку в правому верхньому куті потрібно написати слово «Додаток» і позначити його порядковий номер, наприклад «Додаток 1». Обсяг додатків не лімітується. Основна частина звіту має містити посилання на додатки. Разом зі звітом про проходження практики здобувач вищої освіти здає оформлений належним чином щоденник практики, з підписами та печатками установи – бази практики та характеристику на практиканта, з підписами та печатками установи – бази практики. Оформлені матеріали практики подаються на рецензування керівнику практики випускової кафедри.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ УМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

7.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Методи контролю – індивідуальний; захист результатів навчальної практики.

Форма контролю – залік.

Оцінювання результатів навчальної практики здобувачів вищої освіти відбувається за такими критеріями:

- Обсяг виконаних завдань програми практики;
- Якість виховної роботи зі здобувачами освіти.
- Якість виконання усіх завдань та видів роботи під час проходження практики.
- Якість оформлення та своєчасність здачі звітної документації.

Розподіл балів, які отримують здобувачі за результатами навчальної практики

Оцінка з навчальної практики виставляється окремо за кожен вид роботи із перерахунком відповідно до коефіцієнтів:

	Вид діяльності практиканта	Максимальна кількість балів
1.	Індивідуальний план проходження практики.	1
2.	Психолого-педагогічна характеристика учня.	2
3.	Психолого-педагогічна характеристика класного колективу.	2
4.	Паспорт кабінету біології, аналіз відповідності до встановлених методичних вимог.	1
5.	Календарний план з біології на семестр.	1
6.	План виховної роботи класного керівника на семестр.	1
7.	Розгорнуті плани-конспекти відвіданих уроків біології та їх комплексний аналіз.	5
8.	Плани-конспекти проведених пробних 4 уроків.	20
9.	План-конспект виховного заходу з біології.	3
10.	План-конспект виховного заходу з класом.	3
11.	Розгорнутий план проведення пізнавальної та індивідуальні бесіди з класом, учнем.	3
12.	Дидактичні ілюстративні матеріали до пробних уроків біології.	2
13.	Роздавальний матеріал до етапів уроку, з урахуванням рівнів підготовленості учнів.	2
14.	Приклади творчих домашніх завдань.	2
15.	Матеріали для проведення тематичної перерви.	2
16.	Аналіз змісту чинних шкільних підручників з біології та використаних методичних прийомів у змістовому наповненні.	2
17.	Анотований список наукової і методичної літератури з проблем навчання біології	1

	учнів основної школи (10 джерел).	
18.	Опис творчого досвіду вчителя щодо застосування педагогічних інноваційних технологій на уроках біології.	2
19.	Список позаурочних робіт, які застосовують на різних етапах освітньо-виховного процесу з біології в основній школі.	2
20.	Перелік ділової документації керівника шкільного природничого гуртка. Висновки щодо виховного та дидактичного аспектів діяльності, розвитку творчих здібностей та креативного мислення учнів.	2
21.	Анкети для учнів та вчителів «Сучасний вчитель біології». Порівняльний аналіз анкетування.	3
22.	Аналіз співпраці вчителя біології та шкільного самоврядування: педагогічний супровід, проектування виховної роботи.	2
23.	Сертифікат про проходження курсів на платформі EdEra, Prometheus.	5
24.	Фотозвіт профорієнтаційної роботи з випускниками.	1
	Всього	70
25.	Характеристика на практиканта з бази практики	15
26.	Захист результатів практики	15
	Всього	30
	Всього за навчальну практику	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	відмінно
89-70	добре
51-69	задовільно
26-50	незадовільно з можливістю повторного проходження навчальної практики
1-25	

За результатами практики виставляє залік із зазначенням балів:

(90-100 балів) надано повний перелік звітної документації, виконані всі завдання практики з урахуванням вимог до їхнього оформлення. Здобувач вищої освіти проявив себе організованим, сумлінним, ініціативним і одержав високу оцінку серед керівників навчальної практики; здав звітну документацію у визначений термін.

(80-89 балів) допущені недоліки в оформленні документації і виконанні завдань практики, які суттєво не впливають на формування педагогічних і методичних умінь і навичок здобувача;

(70-79 балів) більшість завдань практики виконано, в оформленні документації допущені недоліки, які суттєво не впливають на формування педагогічно-методичних умінь здобувача. Практикант проявив себе організованим, старанним, одержав позитивну оцінку своєї діяльності серед керівника практики; здав у визначений час звітну документацію.

(60-69 балів) здобувач сумлінно ставився до роботи, однак виконання завдань практики визивало ускладнення, потребувало допомоги з боку вчителів і викладачів; в оформленні документації допущені суттєві недоліки. Практикант проявив себе як організований, але недостатньо ініціативний та самостійний; здав звітну документацію, до якої є певні зауваження;

(51-59 балів) якщо виконані не всі завдання практики, вправи чи завдання дібрані чи складені без обліку дидактичних і методичних вимог тощо; допущені суттєві недоліки в оформленні документації.

(1-50 балів) виставляється тоді, коли окремі завдання модулів виконані на незадовільному рівні. Практикант проявив себе як невідповідальний. Кількість проведених уроків з позитивною оцінкою становить 50 % від їх загальної кількості. Допущені суттєві недоліки в оформленні документації. Відсутня характеристика на практиканта з місця проходження практики або вона не завірена, конспекти уроків не підписані вчителем або методистом.

7.2. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Отримання сертифікату проходження он-лайн курсів неформальної освіти дозволяє здобувачу вищої освіти отримати додаткові 5 балів. Кожне завдання ІНДЗ оцінюється в 3 бали.

8. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ЗАХИСТУ ЗВІТІВ ПРАКТИКИ

Звіт про навчальну практику є основним документом для зарахування результатів практики. Він має містити короткий та конкретний узагальнений опис роботи, особисто виконаної здобувачем вищої освіти. Форма представлення звіту є довільною, однак в ньому слід відобразити результати виконання усіх індивідуальних завдань, отриманих під час проходження практики. Звіт про виконану під час практики роботу студенти-практиканти подають комісії, що складається з викладачів кафедри, які керували роботою практиканта. Під час захисту здобувач презентує комісії результати проходження практики, формулює завдання практики. Комісія заслуховує звіт, оцінює роботу студентів згідно розроблених критеріїв оцінювання за кредитно-модульною системою і виставляє відповідну оцінку заліку.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

- Положення про порядок проведення практичної підготовки здобувачів вищої освіти ІДГУ. 2018. URL-адреса: <http://idgu.edu.ua/wpcontent/uploads/2016/06/polozhennja-praktyka.pdf>
Практична підготовка та працевлаштування. Сайт ІДГУ. URL-адреса: <http://idgu.edu.ua/practice>.
- 1. Активні форми та методи навчання біології: навч.-метод, посіб. / уклад. К.М. Задорожний. Х.: Основа, 2008. – 125 с.
- 2. Барна М.М. Форми навчання біології. Тернопільський держ. педагогічний ін-т. Тернопіль: [б.в.], 1996. – 139 с
- 3. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання: Науково-метод. посібник. Київ: ІЗМН, 1998. – 204 с.
- 4. Бінарні уроки та зв'язок із іншими предметами під час викладання біології / уклад. К.М. Задорожний. Х.: Основа, 2008. 140 с. (Бібліотека журналу «Біологія»; вип. 4(64)).
- 5. Біологія. Повний комплект для тематичного оцінювання: 10-11 класи: навч.-метод. посібник / упоряд. К.М. Задорожний. Х.: Видавнича група «Основа», 2006. – 239 с. (Серія «Бібліотека журналу «Біологія» ; вип. 4(40)).
- 6. Біологія. Позакласні заходи / упоряд. О. Цуруль. К.: Редакції газет природничо-математичного циклу, 2013. – 126 с.
- 7. Веремко К.І. Планування роботи школи: навч. вид. / К.І. Веремко, Л.М. Григоренко, Л.Л. Бондарева. – Харків: «Основа», 2012. – 384 с.
- 8. Використання ігрових технологій під час вивчення біології К.М. Задорожний. Х.: Основа, 2010. – 141 с.
- 9. Грицай Н.Б. Методика навчання біології : навчальний посібник / Н.Б. Грицай. – Рівне: ТзОВ «Дока центр», 2016. – 272 с.
- 10. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб. [2-е видання, доповнене] І.М. Дичківська – К.: «Академвидав», 2012. – 352 с.
- 11. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: Метод. посіб./ Авт. – укл. О.Пометун, Л.Пироженко. Київ: А.П.Н., 2002. – 136 с.
- 12. «Методичний путівник керівника гуртка сучасної школи та позашкільля» Частина 1. / Укладач С. Б. Пітко – Львів : ЛОППО, 2019. – 35 с.
- 13. Мотивація на уроках біології. 7 клас / упоряд. Г. Опаренюк. К.: Шкільний світ. 2011. – 114 с. (Бібліотека «Шкільного світу». Природничо-математичний напрям) (Хімія. Біологія. Бібліотека).
- 14. Мотивація на уроках біології. 8 клас / упоряд. Опаренюк Г.А. К.: Редакції газет природничо-математичного циклу, 2012. – 115 с. (Бібліотека «Шкільного світу») (Хімія. Біологія. Бібліотека).

15. Навчальні ігри на уроках біології: посібник / Ю.Є. Бардакова; упоряд. К.М. Задорожний. Х.: Видавнича група «Основа», 2006. – 223 с. (Серія «Бібліотека журналу «Біологія»; вип. 7(43)).
16. Неведомська Є. Робота з біологічними термінами і поняттями (для учнів 8-го кл.), К., «Фенікс», 1999. – 136 с.
17. Нестандартні уроки з біології : посіб. для вчителя / Г.Я. Кравчик. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009. – 54 с. (Інноваційні технології навчання).
18. Нові педагогічні технології для вчителів біології: навч.-метод. посіб. / уклад. К.М. Задорожний. Х.: Основа, 2009. – 112 с.
19. Кабінет біології: Навч.-метод. посібник / упоряд. К.М. Задорожний, С.О. Малікова. Х.: Видавнича група «Основа», 2006. – 191 с. (Серія «Бібліотека журналу «Біологія» ; вип. 5(41)).
20. Острроверхова Н. Аналіз уроку: концепції, методики, технології / Н. Острроверхова. К., 2003. – С. 109-113.
21. Педагогічна майстерність: Хрестоматія: навч. посібн. / Упоряд. І. Зязюн, Н. Базилевич. – К.: Вища школа, 2006. – 606 с.
22. Рогач М.В. Організація навчально-виховного процесу з біології: навч.-метод. посібник. Ужгород: ВАТ «Видавництво «Закарпаття», 2004. – 190 с.
23. Савустьяненко Т.Л. Діяльнісний підхід під час вивчення біології: навч.-метод. посіб. Х.: Основа, 2008. – 159 с. (Бібліотека журналу «Біологія»; вип. 10(70)).
24. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: науково-методичний посібник / О.І. Пометун, А.В. Пироженко; ред. О.І. Пометун. – К.: А.С.К., 2004. – 192 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Державні стандарти загальної середньої освіти: Міністерство освіти і науки України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/paran186#n186>

Закон України «Про освіту» – [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.mon.gov.ua

Закон України «Про повну загальну середню освіту». Режим доступу: https://urst.com.ua/download_act/pro_povnu_zagalnu_serednyu_osvitu

Концепція Нової української школи – [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.mon.gov.ua

<http://osvita.org.ua> – освітній портал – каталог освітніх ресурсів, новини освіти.

<http://edu.ukrsat.com/> – для вчителів – методичні розробки, навчальні програми.

<https://naurok.com.ua> – Український освітній онлайн-портал для вчителів «На урок».

<https://vseosvita.ua/> – Національна освітня платформа «Всеосвіта».

**Алгоритм і зміст діяльності практикантів
під час проходження навчальної (педагогічної) практики**

Зміст діяльності	Форми та методи діяльності	Термін виконання	Результати роботи, форми звітності
Ознайомлення із змістом та завданнями практики	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Настановна конференція на факультеті. ▪ Консультації керівників практики та групових методистів. 	Настановна конференція	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Направлення на практику; ▪ Програма практики та методичні рекомендації
Ознайомлення із базою практики	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ознайомлення із специфікою діяльності школи певного типу. ▪ Бесіди з директором, заступниками щодо структури управління ЗЗСО, системи освітньо-виховної роботи, науково-методичної проблеми над якою працює освітній заклад. ▪ Закріплення практикантів за вчителями-предметниками, розподіл по класам. Знайомство з педагогічним колективом, вчителем біології, класом. ▪ Складання індивідуального плану роботи на період практики. 	Перші два дні практики	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ознайомлення з видами інструктажів з техніки безпеки та санітарно-гігієнічними вимогами до організації роботи. ▪ Аналіз матеріально-технічної бази школи, складання паспорту бази практики, його аналіз; ▪ Індивідуальний план роботи практиканта на період практики; ▪ Відмітки у щоденнику.
Робота з нормативно-концептуальними документами, що визначають зміст біологічної освіти	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Вивчення класу і програми біологічної освіти даного класу. ▪ Вивчення законодавчо-нормативної та навчально-методичної бази реалізації біологічної освіти в основній школі (типова освітня програма, календарно-тематичний план, методичні вказівки щодо викладання біології у поточному навчальному році; зміст підручників, навчальних посібників; різновидів наочного матеріалу). 	Протягом практики	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Вивчення порядку і форми складання поурочних планів, ознайомлення з правилами ведення та оформлення шкільної документації. ▪ Ознайомлення з критеріями оцінювання знань, умінь та навичок учнів на уроках біології; з критеріями оцінювання самостійних та контрольних робіт. ▪ Застосування на практиці 12-бальної системи оцінювання. ▪ Розробити диференційовані завдання для визначення навчальних досягнень учнів з біології. ▪ Відмітки у щоденнику.
Вивчення матеріально-технічної бази кабінету біології	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Вивчення матеріально-технічної бази кабінету біології, наявними в наочними посібниками, обладнанням. 	Протягом практики	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Аналіз матеріально-технічної бази кабінету біології щодо відповідності до змісту програмових вимог; ▪ Відмітки у щоденнику.
Професійно-педагогічна діяльність вчителя-предметника	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Спостереження та аналіз уроків біології з метою вивчення педагогічної майстерності вчителя, технологій підготовки і проведення різних типів уроків біології, поглиблення знань про види наочності та ТЗН, а також методів їх доцільного та ефективного використання. ▪ Спостереження за проведенням різних видів контролю на уроках біології. ▪ Вивчення принципів підбору вправ та завдань для домашнього виконання. ▪ Виготовлення дидактичних посібників, наочного матеріалу та інших видів робіт. ▪ Спостереження та посильна участь у роботі методичного об'єднання вчителів природничого циклу. ▪ Спостереження за проведенням 	Протягом практики	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Аналіз освітньо-виховного процесу з біології з точки зору зв'язку теорії і практики. Сформулювати основні вимоги до сучасного уроку біології відповідно до провідних ідей НУШ. ▪ Аналіз змістового наповнення шкільних підручників з біології, прийомами використання чинних підручників. ▪ Вивчення наукової і методичної літератури з метою поглиблення й закріплення теоретичних знань. ▪ Виготовлення дидактичного та ілюстративного матеріалу до уроків. Зробити висновки щодо ефективності закріплення пізнавальних знань та умінь учнів на уроках і досягнення ними очікуваних результатів. ▪ Надання допомоги вчителю у перевірці класних і домашніх завдань (представити систему вправ). ▪ Виготовлення роздавального матеріалу (різні типи вправ із урахуванням

	<p>вчителем гурткових занять, секцій та позакласних заходів з біології.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Вивчення передового педагогічного досвіду. ▪ Розроблення уроків біології різних типів (не менш 4 за період практики). 		<p>послідовності їх виконання до етапів уроку, а також труднощів навчального матеріалу і рівнем підготовленості учнів).</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Розгорнуті плани-конспекти проведених пробних уроків. ▪ Презентувати опис творчого педагогічного досвіду вчителя біології. ▪ Відмітки у щоденнику
Позаурочна та позакласна робота з біології	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ознайомлення з системою роботи вчителя, спрямованої на формування в учнів стійкого інтересу до предмету. ▪ Опанування знань з питань підготовки та проведення позакласної роботи з біології: тижня біології; бесід, екскурсій; випуску стінгазети тощо. ▪ Планування та проведення виховних та позаурочних заходів. ▪ Спостереження за організацією гурткової роботи (виховний, дидактичний аспекти; розвиток творчих здібностей та креативного мислення учнів). 	Протягом практики	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Скласти перелік позаурочних робіт, які застосовують на різних етапах освітньо-виховного процесу з біології 6-8 класах. ▪ Проаналізувати відвіданий позакласний захід з біології. ▪ Взяти участь у підготовці та проведенні 1 позакласного заходу з біології. Презентувати план-конспект заходу. ▪ Аналіз ділової документації керівника шкільного гуртка.
Спостереження психолого-педагогічного характеру	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Проведення психолого-педагогічного спостереження (окремих учнів, класного колективу, освітньо-виховного процесу в закріпленому класі) ▪ Проведення психологічного дослідження серед учнів і учителів на тему «Сучасний вчитель біології» за індивідуальним завданням та його аналіз. 	Протягом практики	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Психолого-педагогічна характеристика (на учня, клас). ▪ Розробити власну анкету для проведення порівняльного психологічного дослідження, представити його аналіз. ▪ Відмітки у щоденнику.
Виховна робота	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ознайомлення з планом виховної роботи класного керівника та його аналіз; ▪ Відвідування класної години і виховних заходів, розгорнутий їх аналіз; ▪ Підготовка та проведення виховного заходу; ▪ Проведення профорієнтаційної роботи з випускниками закладу. 	Протягом практики	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Розгорнутий план проведення пізнавальної та індивідуальні бесіди (тема згідно плану виховної роботи класного керівника, виховного плану школи); ▪ Фотографії відвіданих і проведених виховних заходів; ▪ Фотографії проведення профорієнтаційної роботи з учнями; ▪ Відмітки у щоденнику
Громадська робота	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ознайомлення з роботою учнівського самоврядування: суть, завдання, організація. ▪ Надання допомоги в організації роботи органам учнівського самоврядування класу, школи. ▪ Чергування по школі з вчителем-предметником. 	Протягом практики	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Аналіз структури і змісту громадської роботи (пункт у структурі паспорту школи). ▪ Організація тематичної великої перерви. ▪ Відмітки у щоденнику
Самоосвіта	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Проходження онлайн навчання на платформі EdEra, Prometheus «Успішне вчителювання – прості рецепти на щодень» (вибір студента). 	Протягом практики	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Отримання сертифікатів з платформи Prometheus; ▪ Відмітка у щоденнику.
Підведення підсумків педагогічної практики	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Оформлення звітної документації. ▪ Захист практики комісії. 	Тиждень по закінченню практики	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Творчий звіт здобувача вищої освіти

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

Дослідження особистісно-індивідуального та соціального розвитку учнів

1. Вияв і аналіз суджень, оціночних уявлень учнів стосовно загальнодержавних, національних та загальнолюдських цінностей.
2. Вияв та аналіз оцінних суджень вчителів щодо системи цінностей і сенсів сучасної учнівської молоді.
3. Порівняльний аналіз ціннісних орієнтацій учнів різних соціальних груп, різного рівня інтелектуального розвитку.
4. Дослідження рівня розвитку в учнів конкретної якості, культури поведінки, тощо (із урахуванням конгнітивного, емоційного, вольового рівнів).
5. Вивчення та характеристика ідеалів сучасного школяра основної школи.
6. Визначення мотивів поведінки, діяльності учнів у процесі вивчення біології.
7. Аналіз та вияв причин розбіжності між судженнями, почуттями учнів та їх поведінкою.
8. Дослідження характеру інтересів учнів (за вибором студента).
9. Визначення ставлення учнів до форм, методів, засобів виховної роботи, що застосовуються в закладі загальної середньої освіти.
10. Вияв та аналіз причин девіантної поведінки учнів.
11. Дослідження рівня розвитку в учнів досвіду самовиховання.
12. Вияв індивідуальних та вікових характеристик явищ опірності вихованню: батькам, вчителям, однолітків.
13. Дослідження ставлення вчителів до проявів опірності вихованню в учнів.
14. Порівняльний аналіз особливостей соціального розвитку учнів за ознакою статі.
15. Вивчення особливостей вікового розвитку учнів.

Про проведення та організацію практики в умовах карантину з використанням дистанційних технологій навчання

1. Практика проходить згідно з навчальним планом та відповідно до Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 №93, Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти ІДГУ від 28.01.2020.
2. Під час карантину практику переорієнтовано на дистанційне проведення відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання в Ізмаїльському державному гуманітарному університеті», затвердженого наказом № 97 від 27.08.2020. Бази практики, з якими укладено угоди про проведення практики, мають можливість організувати роботу студентів в умовах карантину з використанням дистанційних технологій навчання.
3. Дистанційна комунікація учасників освітнього процесу може здійснюватися за допомогою таких сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, як електронна пошта, месенджери, відеоконференції, електронні системи тощо.
4. Керівник практики від навчального закладу у випадку запровадження дистанційної форми навчання:
 - ✓ зв'язується з базою практики для уточнення форми та корегування організації проходження практики;
 - ✓ проводить дистанційно установчу конференцію з практики, інструктаж студентам з безпеки життєдіяльності під час проходження практики;
 - ✓ щоденник практики, індивідуальне завдання, методичні матеріали та рекомендації щодо оформлення звітної документації розміщує системі електронного забезпечення Moodle (або Google Class);
 - ✓ проводить дистанційно on-line консультації за попередньо узгодженим графіком для студентів щодо виконання програми практики та оформлення звітної документації;
 - ✓ готує відгук за результатами проходження практики;
 - ✓ перевіряє та затверджує звіт за документами, наданими в електронному вигляді;
 - ✓ проводить дистанційно підсумкову конференцію по завершенні практики, на якій виставляє підсумкову оцінку.

Здобувачі закладу вищої освіти у випадку запровадження дистанційної форми навчання зобов'язані:

- ✓ до початку практики встановити контакт із своїми керівниками практики;
- ✓ своєчасно виходити на відеозв'язок з керівниками практики;
- ✓ узгодити графік виконання програми практики та оформлення звітної документації та щоденника практики;
- ✓ отримати щоденник практики, індивідуальне завдання, методичні матеріали та рекомендації щодо оформлення звітної документації;
- ✓ виходити дистанційно на консультації on-line за попередньо узгодженим графіком з керівником;
- ✓ заповнити щоденник практики, що відображає обсяг виконаних робіт;
- ✓ підготувати та завантажити у систему електронного забезпечення звіт з практики в електронному вигляді;
- ✓ своєчасно повідомляти свого керівника практики про технічні проблеми, пов'язані з виконанням програми практики;
- ✓ своєчасно вийти на зв'язок у час проведення підсумкової конференції і прозвітувати про результати проходження практики у присутності всіх членів комісії дистанційно.

За підсумками дистанційного проходження практики, студенти повинні виконати всі завдання, оформити та надіслати до університету звіт та щоденник проходження практики.